

ע"פ 4819/22 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 4819/22

לפני: כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט א' שטיין
כבוד השופטת ר' רונן

המערערת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי באר שבע (השופט י' ליבדרו) שניתן ביום 7.6.2022 בת"פ 16846-02-20

תאריך הישיבה: ד' באב התשפ"ב (1.8.2022)

בשם המערערת: עו"ד סיגל בלום

בשם המשיב: עו"ד רן אבינועם
בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

1. לפנינו ערעור המדינה המלין על קולת העונש אשר הושת על המשיב בעקבות הרשעתו בהצתה, עבירה לפי סעיף 448 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן, שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בגדרו של ת"פ (מחוזי ב"ש) 16846-02-20 (השופט י' ליבדרו). בגזר דינו מיום 7.6.2022, השית בית משפט קמא על המשיב 25 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו, לצד עונשים נלווים. המדינה סבורה כי עונש זה סוטה לקולא במידה ניכרת ממדיניות הענישה הנקוטה בידינו ביחס לעבירות הצתה - זאת, בשים לב לנסיבות ביצוע העבירה ולעברו הפלילי המכביד של המשיב אשר כולל עבירות רבות, וביניהן עבירות אלימות והתפרצות למקומות מגורים.

2. מעשה ההצתה התרחש ביום 22.1.2019, כשנה וחצי ממועד גירושי המשיב מרעייתו לשעבר (להלן: המתלוננת), לה היה נשוי כשלושים שנה. במסגרתו של הליך הגירושין, קנתה המתלוננת מהמשיב את חלקו בדירתם המשותפת תמורת ש"ח 500,000 ונשארה להתגורר באותה דירה, אשר נמצאת בקומה שביעית של בית משותף בבאר-שבע (להלן: הדירה). בסמוך ליום המעשה, ניסה המשיב לשכנע את המתלוננת לאפשר לו לחזור לדירה ולהתגורר בה, אך המתלוננת לא נענתה לבקשותיו. ביום המעשה, עלה בידי המשיב להיכנס לדירה בדרכים-לא-דרכים - דבר שגרם לבנו, שהיה באותה שעה בדירה, לקפוץ ממרפסת הדירה למרפסת של דירה אחרת אשר נמצאת בקומה השישית בבניין. אז, נעל המשיב את הדירה, נכנס לחדר השינה של המתלוננת ושילח אש במיטתה. האש התפשטה בחדר השינה ובדירה כולה - כאשר המשיב מונע את כניסתם של צוותי החירום - שוטרים ומכבי אש - אשר הגיעו למקום ושהו מחוץ לדירה לצד המתלוננת. המשיב נעמד ליד אחד החלונות בדירה כאשר הוא אוחז בסכין. השוטרים דרשו מהמשיב לפתוח את דלת הדירה ולצאת ממנה, אך הלה סירב לעשות כן. לבסוף, עלה בידי צוותי החירום לפרוץ לתוך הדירה, שעלתה באש, לחלץ ממנה את המשיב, לפנותו לקבלת טיפול רפואי בבית חולים, ולכבות את השריפה. כתוצאה מהשריפה, חדר השינה שבדירה נשרף כליל ונגרמו נזקי אש, חום ופיח בכל חלקי הדירה, לצד נזקי פיח לרכוש המשותף בבניין אשר נמצא בסמיכות לדירה.

3. אין חולק על כך שהמשיב עשה מעשה אלים בדרגת חומרה גבוהה אשר זרע הרס וחורבן לא רק בדירה אלא גם בחיי גרושתו, המתלוננת. שירות המבחן ערך תסקיר בעניינו של המשיב וציין בסופו כי ניתן לבחון את שילובו בקהילה טיפולית, אולם סייג את המלצתו זו באמרו כי "לחלופין, נוכח רמת הסיכון, ובמידה וכבוד בית המשפט יחליט לגזור את דינו, אנו נמליץ להטיל [עליו] עונש מוחשי בדמות מאסר בפועל.", עוד צויין בתסקיר כי "אנו מעריכים כי עונש זה ייתכן ועשוי להוות גורם מרתיע ומציב גבולות ומסר חד משמעני באשר למעשיו...".

4. בית משפט קמא גזר את עונשו של המשיב כפי שגזר, ומכאן ערעור המדינה. במסגרת שמיעת הערעור, שמענו את טענות המדינה באשר לרמת הענישה הנהוגה ביחס לעבירות הצתה על רקע של אלימות בתוך המשפחה ובכלל, וכן בנוגע לעברו הפלילי המכביד של המשיב; ועודכנו על אודות מצבה הלא פשוט - בלשון המעטה - של המתלוננת ועל הפגיעה החמורה ברווחת חייה שגרם המשיב במעשה ההצתה. כמו כן שמענו את דבריה של נציגת שירות המבחן אשר לא תמכו בענישה מקלה. מנגד, ביקש סניגורו של המשיב שלא נחמיר בעונשו של מרשו בהתחשב בגילו (64), בבריאותו הרופפת וכן ברקע הכמעט-אובדני של מעשה ההצתה. הסניגור אף הפנה אותנו לפסקי דין אשר הקלו בעונשיהם של מבצעי עבירת הצתה בשל נסיבותיהם האישיות ובהתחשב בנזק המועט לרכוש שנגרם על ידיהם. המשיב עצמו ביקש - וקיבל - את רשות הדיבור. במסגרת זו, הביע המשיב חרטה על מעשיו, תיאר את מחלותיו, וניסה לשכנענו כי לא נשקף ממנו שום סיכון למתלוננת.

5. סבורני כי עונש המאסר שהושת על המשיב סוטה במידה ניכרת ממדיניות הענישה הנקוטה בידינו ביחס לעבירות הצתה ועל כן מחייב את התערבותנו. עבירת הצתה היא מן המסוכנות והחמורות שבספר החוקים - דבר הנכון ביתר שאת מקום שמדובר בהצתה אשר מתבצעת על רקע של אלימות במשפחה או במערכת זוגית (ראו: ע"פ 2249/18 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 22 לפסק דינו של השופט י' אלרון (11.11.2018)). בית משפט זה קבע כי מאסר בפועל לתקופה בת 48 חודשים הוא עונש מידתי וראוי בגין מעשה הצתה שגרם נזק כבד לרכוש ללא פגיעה בנפש (ראו: ע"פ 2939/19 חלפון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 לפסק דינו של השופט ע' גרוסקופף והאסמכתאות שם (2.2.2020)). זאת ועוד: בית משפט קמא עצמו הפנה בגזר הדין לעונש של שלוש שנות מאסר לריצוי בפועל אשר הושת על נאשם שהצית את דירת בת זוגו - חרף היותו נטול עבר פלילי ולמרות קיומן של נסיבות מקלות נוספות (ראו: ת"פ (מחוזי ב"ש) 25842-05-16 מדינת ישראל נ' אלטאהר (השופט א' ביתן) (27.4.2017)). ברי הוא, אפוא, כי בנסיבות המקרה דנן מן הראוי היה להשית על המשיב מאסר בפועל לתקופה שלא תפחת מ-42 חודשים.

6. ברם, שומה עלינו להתחשב התחשבות ממשית במצב בריאותו של המשיב, בן 64 הסובל ממחלות קשות שבהעדר טיפול והשגחה רציפים עלולות לסכן את חייו. מטעמי צנעת הפרט, אמנע מלפרט מחלות אלה. אציין רק כי המשיב מקבל טיפולים רפואיים בקשר עם מחלות אלה בין כותלי הכלא, אולם כפי שציין סניגורו חיו בכלא קשים עשרות מונים מחייהם של אסירים צעירים ובריאים ממנו (ונראה כי המשיב אף פוגע בעצמו על ידי אי-שיתוף פעולה עם גורמים רפואיים והיותו מעשן כבד). בהתחשב בנתון זה ובכלל היסודי לפיו "במסגרתם של ערעורי המדינה אין זה ראוי ואין זה נכון למצות עם הנאשם שזכה בערכאה הדיונית לעונש מקל את מלוא חומרת הדין" (ראו: ע"פ 4077/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 לפסק דינו והאסמכתאות שם (28.7.2022)), סבורני כי המקרה שלפנינו איננו המקרה שבו נרצה למצות את הדין עם העבריין על ידי הטלת עונש מאסר בהלימה מלאה לחומרת מעשיו.

7. אשר על כן, מציע אני לחברותיי כי נקבל את ערעור המדינה, אך נסתפק בהעלאת תקופת מאסרו של המשיב לריצוי בפועל מ-25 חודשים ל-30 חודשים בלבד, בניכוי ימי מעצרו. יתר רכיבי גזר הדין יותרו בעינם.

ש ו פ ט

השופט ע' ברון:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופטת ר' רונן:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט א' שטיין.

ניתן היום, ו' באב התשפ"ב (3.8.2022).

שופטת

שופט

שופטת
